

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِيْمِ

دانشگاه اصفهان

دانشکده علوم

گروه زمین شناسی

پایاننامه کارشناسی ارشد رشته زمین شناسی گرایش مهندسی

کاربرد GIS در ارزیابی ژئوتکنیکی ساختگاه سدهای زیرزمینی و مکانیابی (مطالعه موردي منطقه‌ی ماستبندی واقع در شمال شرق اصفهان)

استاد راهنما:

دکتر رسول اجل لوئیان

استاد مشاور:

مهندس کورش شیرانی

پژوهشگر:

عزت صفاری

۱۳۹۰ مهر ماه

کلیه حقوق مادی مترتب بر نتایج مطالعات،
ابتكارات و نوآوری های ناشی از تحقیق موضوع
این پایان نامه متعلق به دانشگاه اصفهان است.

دانشگاه اصفهان

دانشکده علوم

گروه زمین شناسی

پایاننامه کارشناسی ارشد رشته زمین شناسی گرایش مهندسی خانم

عزت صفاری

تحت عنوان

کاربرد GIS در ارزیابی ژئوتکنیکی ساختگاه سدهای زیرزمینی و مکانیابی

(مطالعه موردي منطقه‌ی مستبندي واقع در شمال شرق اصفهان)

در تاریخ ۱۳۹۴/۰۷/۲۵ توسط هیأت داوران زیر بررسی و با درجه ..... به تصویب نهایی رسید.

۱- استاد راهنمای پایان نامه با مرتبه علمی دانشیار امضا

۲- استاد مشاور پایان نامه با مرتبه ای علمی مری امضا

۳- استاد داور داخل گروه با مرتبه ای علمی امضا

۴- استاد داور خارج از گروه با مرتبه ای علمی امضا

امضا مدیر گروه

شکوه قدردانی

«ملبیاً لعلم حياة الطوب ونور البصار من الحمى وفُلّهِدَان من الصُّفَّ

به راستی که داشت، مایه حیات دل ها، روشن کننده دیدگان کو رو نیرو خوش بین های ناتوان است

«علی علیه السلام»

به نام خداوندی که فرصت شناخت آیتی از آقیانوس بیکرانش را به من ارزانی داشت. اکنون که بیاری خداوند بزرگ و با اعطای نعمت حیات و عنایت او توفیق انجام این تحقیق را یافتم، برخود لازم می دانم از زحات هد وستان عزیزی که مراد انجام این مهم بیاری نموده اند صمیمانه قدردانی کنم.

دابتدا از اساتید محترم راهنماآ مشاور؛ جناب آقای دکترا جل لویزان و جناب آقای دکتر شیرازی برای چک ہای ارزنده و بی دیغشان کمال تکلف دارم. از اساتید کرامی جناب آقای دکتر صفائی، دکتر قاضی فرد و دکتر لکی زاده به خاطر ہمکاری ہای صمیمانه شان مسکرم. از مساعدت و همایی مدیریت محترم کروه، جناب آقای دکتر طباطبائی مش و جناب آقايان؛ مهندس لعظام پورو آروین و سرکار خانم ہا؛ احمدی، ساكتی و سپیری صمیمانه مسکرم. از آقايان مهندس؛ رہنماآ مینی زاده و پھنسن تمامی ہمکلاسی ہای عزیز و کرامی بویشه آقای مصلحی و محمدی و خانم حسینی که بندہ را در انجام امور پیان نامه بیاری نموده سپاسگزارم. سلامت و سعادت روز افزون این عزیزان را از دگاه خداوند منان خواستارم.

تقدیم بـ

خانواده‌ی صبور و

صهربانم

چکیده

سدهای زیرزمینی سازهایی هستند که جریان طبیعی آبهای زیرزمینی را مسدود نموده و سبب ایجاد ذخایر آبی در زیرزمین میگردند. این سدها از فناوری های سازگار با طبیعت بوده که در مدیریت منابع آب، بویژه جلوگیری از خروج بدون استفاده ای آبهای زیرزمینی قابل مصرف بسیار کار آمد میباشند. از مسائل مهم و قابل بررسی در مورد این سدها تعیین مناطق مستعد جهت احداث میباشد و عدم وجود مطالعات دقیق برای انتخاب محل احداث منجر به عدم کارایی بهینه سد زیرزمینی میگردد. در این تحقیق منطقه خشک و نیمه خشک اردستان واقع در شمال شرق اصفهان جهت تعیین مکانهای مناسب برای احداث سدهای زیرزمینی با توجه به بررسی معیارهای زمین شناسی مهندسی مطالعه گردیده است. بدین منظور ویژگیهای زمین شناسی، توپوگرافی، هیدرولوژی و هیدروژئولوژی منطقه مورد بررسی قرار گرفته و لاههای اطلاعاتی شامل شریعه، سطح آب زمینی، ضخامت آبرفت، نفوذپذیری پی سنگ و فاصله از گسلها و آبراهه‌ها تهی شده است. در نهایت با تلفیق این لاههای اطلاعاتی در محیط GIS نقشه نهایی مکانهای مناسب جهت احداث سد زمینی در محدوده مطالعه ارائه گردیده است. نتایج حاصله گزینهای مناسبی را در دامنهای و مخروط افکنهای مجاور ارتفاعات واقع در قسمتهاي غربی و شمال شرقی برگه ۱/۱۰۰۰۰ اردستان جهت احداث سد زمینی معرفی می‌نمایی. انجام بازدیدهای میدانی و در نظر گرفتن عوامل دیگری نظیر نیاز آبی منطقه، تاثیرات اجتماعی و زیست محیطی در تصمیم‌گیری نهایی اهمیت زیادی دارد. گزینه ماستبندی واقع در ۱۵ کیلومتری جنوب غرب اردستان یکی از مناطق پیشنهادی در نقشه نهایی میباشد که مطالعات فاز تکمیلی آن توسط مرکز تحقیقات کشاورزی و منابع طبیعی در حال انجام میباشد.

لذا خصوصیات زمین شناسی مهندسی و ژئوتکنیکی آبرفت‌های مخزن این سد زیرزمینی با استفاده از نتایج حاصل از گمانهای اکتشافی، مشاهدات صحرایی، آزمونهای برجا و مطالعات آزمایشگاهی مورد بررسی قرار گرفته است. نتایج بدست آمده از آزمایشات نشان میدهد این آبرفت‌ها از نوع خاک دانهای متراکم و غیر یکنواخت با خاصیت غیر خمیری میباشد. وضعیت ساختاری و بافت ذرات خاک نسبت به همدیگر و عدم وجود ریزدانه رس باعث افزایش تخلخل موثر در نهشته‌های موجود شده است. نتایج آزمون لوفران تاییدی بر این مطلب بوده و این رسوبات از نظر نفوذپذیری در رده‌ی خاکهای با نفوذپذیری متوسط تا زیاد قرار میگیرند. بررسی پارامترهای مکانیکی نشان میدهد این رسوبات در رده‌ی متراکم تا بسیار متراکم با دانسیته نسبی بالا قرار میگیرند همچنین این خاک تقریباً فاقد چسبندگی بوده و اصطکاک بین دانه‌های خاک تنها پارامتر مقاومتی میباشد.

کلمات کلیدی: سد زیرزمینی، سامانه اطلاعات جغرافیایی، آبرفت، نفوذپذیری

فهرست مطالب

صفحه	عنوان
	فصل اول: کلیات
۱	۱ - ۱ - مقدمه
۳	۱ - ۲ - موقعیت جغرافیایی منطقه
۶	۱ - ۳ - اهداف تحقیق
۶	۱ - ۴ - ضرورت انجام تحقیق
۷	۱ - ۵ - روش و یا مرحله‌های تحقیق
۷	۱ - ۶ - ساختار پایان نامه
	فصل دوم: مبانی سدهای زیرزمینی
۹	۲ - ۱ - مقدمه
۱۰	۲ - ۲ - تعریف سد زیرزمینی
۱۰	۲ - ۳ - انواع سدهای زیرزمینی و اهمیت آنها
۱۱	۲ - ۳ - ۱ - سدهای زیرزمینی
۱۱	۲ - ۳ - ۱ - ۱ - سدهای زیرزمینی هم سطح
۱۲	۲ - ۳ - ۱ - ۲ - سدهای زیرزمینی غیر هم سطح (عمقی)
۱۲	۲ - ۳ - ۱ - ۳ - سدهای زیرزمینی طبیعی
۱۳	۲ - ۳ - ۲ - سدهای ذخیره ماسهای
۱۴	۲ - ۴ - کاربرد سدهای زیرزمینی
۱۶	۲ - ۵ - رابطه‌ی سدهای زیرزمینی و تغذیه مصنوعی
۱۶	۲ - ۶ - محسن و معایب سدهای زیرزمینی
۱۶	۲ - ۶ - ۱ - محسن سدهای زیرزمینی
۱۸	۲ - ۶ - ۲ - معایب سدهای زیرزمینی
۱۸	۲ - ۷ - طراحی و ساخت سدهای زیرزمینی

صفحة	عنوان
۱۸.....	۱-۷-۲- مکانیابی
۲۰.....	۲-۷- ساخت سدهای زیرزمینی
۲۲.....	۲-۸- اجزای سد زیرزمینی
۲۲.....	۱-۸-۲- بدن سد
۲۶.....	۲-۸-۲- تاسیسات بهره‌برداری آب
۲۶.....	۲-۸-۲-۱- استخراج آب در سدهای زیرسطحی
۲۷.....	۲-۸-۲-۲- استخراج آب در سدهای شنی
۲۸.....	۲-۸-۳- سرریز و امکانات تخلیه
۲۸.....	۲-۸-۴- تاسیسات بازدید و کنترل
۲۹.....	۲-۹- مسائل مشترک انواع سدهای زیرزمینی
۲۹.....	۲-۹-۱- شالوده‌ی سنگ بستر
۲۹.....	۲-۹-۲- آبگیری مخزن
۲۹.....	۲-۹-۳- اثرات زیست محیطی سدهای زیرزمینی
۳۰.....	۲-۱۰- مطالعات احداث سدهای زیرزمینی
۳۰.....	۲-۱۰-۱- مطالعات مقدماتی
۳۱.....	۲-۱۰-۲- مطالعات تكمیلی
۳۲.....	۲-۱۱- تاریخچه موضوع
۴۰.....	۲-۱۲- مطالعات انجام شده قبلی

فصل سوم: زمین شناسی عمومی منطقه

۴۲.....	۳-۱- مقدمه
۴۲.....	۳-۲- جایگاه زمین شناختی و ساختمانی منطقه مورد مطالعه
۴۴.....	۳-۲-۱- زون ایران مرکزی
۴۵.....	۳-۲-۲- زیر زون ارومیه- دختر
۴۵.....	۳-۳- زمین شناسی عمومی

عنوان		صفحة
۱ - ۳ - ۳ - پالئوزوئیک	۴۶	۴۶
۲ - ۳ - ۳ - مزوузوئیک	۴۶	۴۶
۳ - ۳ - ۳ - سنوزوئیک	۴۸	۴۸
۴ - ۳ - زمین ساخت منطقه	۵۰	۵۰
۵ - ۳ - گسلهای اصلی منطقه	۵۱	۵۱
۶ - ۳ - زمین شناسی محدوده مورد مطالعه	۵۲	۵۲
۷ - ۳ - واحدهای چینهای اوسن	۵۲	۵۲
۸ - ۳ - واحدهای کواترنری	۵۶	۵۶
۹ - ۳ - زمین ساخت منطقه مورد مطالعه	۵۷	۵۷
۱۰ - ۳ - لرزهخیزی منطقه	۵۸	۵۸
۱۱ - ۳ - شناسایی و تعیین سرچشمه های لرزهزا	۵۸	۵۸
۱۲ - ۳ - روش تحلیلی یا تعیینی	۶۰	۶۰
۱۳ - ۳ - روش آماری یا احتمالی	۶۱	۶۱
فصل چهارم: متداول‌تری تحقیق و مکانیابی سدهای زیرزمینی		
۱ - ۴ - مقدمه	۶۲	۶۲
۲ - ۴ - مطالعات مقدماتی	۶۲	۶۲
۳ - ۴ - ۱ - تهیه لایه‌های اطلاعاتی جهت مکانیابی سدهای زیرزمینی	۶۳	۶۳
۴ - ۴ - ۲ - داده‌های ژئوتکنیکی	۶۳	۶۳
۵ - ۴ - ۳ - کاوش‌های صحرایی	۶۳	۶۳
۶ - ۴ - ۳ - ۱ - روش مشاهداتی	۶۳	۶۳
۷ - ۴ - ۳ - ۲ - کاوش‌های ژئوفیزیکی	۶۴	۶۴
۸ - ۴ - ۳ - ۲ - ۱ - اصول روش مقاومت سنجی	۶۴	۶۴
۹ - ۴ - ۳ - ۲ - آرایش شلومبرگر	۶۴	۶۴
۱۰ - ۴ - ۳ - ۳ - حفر گمانهها و چاهکهای دستی	۶۵	۶۵

صفحه	عنوان
۶۵	۴-۳-۴- آزمونهای برجا
۶۵	۴-۳-۴- آزمون نفوذ استاندارد
۶۵	۴-۳-۴- آزمون تعیین دانسیته در محل
۶۶	۴-۳-۴- آزمون نفوذپذیری (لوفران)
۶۷	۴-۳-۴- برداشت سطح آب
۶۸	۴-۴- آزمونهای آزمایشگاهی
۶۸	۴-۴- آزمون تعیین رطوبت نسبی
۶۸	۴-۴- آزمون دانهبندی
۶۹	۴-۴- آزمون تعیین نفوذپذیری
۷۰	۴-۴- آزمون برش مستقیم
۷۰	۴-۵- نرم افزارهای مورد استفاده
۷۱	۴-۶- مکانیابی سدهای زیرزمینی
۷۱	۴-۶-۱- شاخصهای زمین شناسی
۷۱	۴-۶-۱-۱- ژئومورفولوژی
۷۶	۴-۶-۲- سنگ شناسی
۷۹	۴-۶-۳- زمین شناسی مهندسی
۸۰	۴-۶-۴- تکتونیک
۸۱	۴-۶-۲- شاخصهای هیدرژئولوژی
۸۱	۴-۶-۲-۱- مشخصهای سفره آب
۸۲	۴-۶-۲-۲- ضخامت آبرفت
۸۴	۴-۶-۲-۳- فرسایشپذیری سنگهای منطقه مورد مطالعه
۸۶	۴-۶-۳- شاخصهای هیدرولوژیکی
۸۷	۴-۶-۳-۱- لایه شبکه آبراهههای سطحی
۸۸	۴-۶-۳-۲- لایه تراز آب زیرزمینی

صفحه	عنوان
۹۰	۴-۶-۴ سایر عوامل موثر در مکانیابی
۹۰	۴-۶-۱-۱- عامل اقتصادی- اجتماعی
۹۰	۴-۶-۲- عامل زیست محیطی
۹۰	۴-۶-۳- نیاز آبی منطقه
۹۱	۴-۶-۴- هیدروشیمی
فصل پنجم: تجزیه و تحلیل نتایج مکانیابی و بررسی خصوصیات ژئوتکنیکی گزینه انتخابی	
۹۲	۵-۱- مقدمه
۹۳	۵-۲- نتایج مکانیابی
۹۳	۵-۲-۱- شیب زمین در مناطق مورد مطالعه
۹۴	۵-۲-۲- ضخامت آبرفت
۹۶	۵-۲-۳- محدوده پادگانهای آبرفتی قدیمی
۹۷	۵-۲-۴- عمق آب زیرزمینی
۹۸	۵-۲-۵- فاصله از آبراههها
۹۹	۵-۲-۶- نفوذپذیری پی و تکیهگاهها
۱۰۱	۵-۲-۷- فاصله از گسلها
۱۰۳	۵-۲-۸- تلفیق لایه‌های اطلاعاتی
۱۰۶	۵-۳- تعیین محل محور پیشنهادی سد زیرزمینی
۱۰۷	۵-۴- مطالعات ژئوکتریک
۱۰۷	۵-۴-۱- مقاومت ویژه الکتریکی لایهها
۱۱۲	۵-۴-۲- مقاطع ژئوکتریک
۱۱۳	۵-۴-۳- شبیه مقاطع ژئوکتریک
۱۱۵	۵-۴-۴- نقشه هم ضخامت آبرفت
۱۱۶	۵-۵- سطح آب زیرزمینی
۱۱۷	۵-۶- زمین شناسی مهندسی و ژئوتکنیک

صفحة	عنوان
۱۱۸	-۶-۱- خصوصیات ژئوتکنیک آبرفت‌های مخزن
۱۱۹	-۶-۱-۱- وضعیت دانه‌بندی آبرفت‌های مخزن
۱۲۹	-۶-۱-۲- نفوذپذیری آبرفت‌های مخزن
۱۳۲	-۶-۱-۳- وزن مخصوص آبرفت‌های مخزن سد
۱۳۳	-۶-۱-۴- نتایج سایر آزمونها
۱۳۶	-۶-۲- تعیین مقاومت و تراکم مواد پوششی
۱۳۶	-۶-۲-۱- آزمون نفوذ استاندارد
۱۳۸	-۶-۲-۲- آزمون برش مستقیم
۱۳۹	-۷- توده سنگ
۱۳۹	-۷-۱- بررسی وضعیت سنگ بستر در محل محور سد زیرزمینی
۱۴۰	-۷-۲- مطالعه درزهای درزهای ساختگاه
۱۴۰	-۷-۲-۱- وضعیت درزهای در تکیه‌گاه راست
۱۴۱	-۷-۲-۲- وضعیت درزهای در تکیه‌گاه چپ
۱۴۲	-۷-۳- گسلهای ساختگاه
۱۴۳	-۷-۳-۱- بررسی گسل واقع در تکیه‌گاه چپ محور سد زیرزمینی (F5)
۱۴۴	-۷-۴- طبقه‌بندی توده سنگهای موجود در تکیه‌گاهها به روش GSI
۱۴۵	-۸- نتیجه‌گیری
	فصل ششم: نتایج و پیشنهادات
۱۴۷	-۶-۱- نتایج
۱۵۰	-۶-۲- پیشنهادات
۱۵۲	منابع و مأخذ

فهرست شکلها

صفحه	عنوان
۴	شکل ۱ - ۱ - موقعیت جغرافیایی.....
۱۲	شکل ۲ - ۱ - طرح عمومی از سد زیرزمینی هم سطح .....
۱۲	شکل ۲ - ۲ - سد زیرزمینی عمقی .....
۱۳	شکل ۲ - ۳ - سد زیرزمینی طبیعی .....
۱۴	شکل ۲ - ۴ - سد زیرزمینی ذخیره ماسهای .....
۱۵	شکل ۲ - ۵ - نقش سدهای زیرزمینی در جلوگیری از خروج آب .....
۲۱	شکل ۲ - ۶ - حفر ترانشه و ایجاد دیوار نفوذ ناپذیر .....
۲۵	شکل ۲ - ۷ - انواع رایج بدن سد زیرسطحی .....
۲۶	شکل ۲ - ۸ - انواع رایج بدن سد شنی .....
۲۷	شکل ۲ - ۹ - استخراج آب از سد زیرسطحی .....
۲۸	شکل ۲ - ۱۰ - استخراج آب در سدهای شنی .....
۳۳	شکل ۲ - ۱۱ - نقاطی از جهان که سد زیرزمینی در آنجا احداث شده .....
۳۶	شکل ۲ - ۱۲ - طرحی از قنات عمومی وزوان .....
۳۸	شکل ۲ - ۱۳ - مقطع عرضی سد زیرزمینی کوهز دامغان .....
۴۰	شکل ۲ - ۱۴ - کاهش میزان خروجی آب در سد زیرزمینی تومبو با گذشت زمان .....
۴۳	شکل ۳ - ۱ - موقعیت منطقه مورد مطالعه در نقشه زمین ساخت ایران .....
۴۷	شکل ۳ - ۲ - نقشه زمین شناسی منطقه .....
۵۳	شکل ۳ - ۳ - نقشه واحدهای زمین شناسی حوضه بالا دست سد زیرزمینی .....
۵۴	شکل ۳ - ۴ - رخنمون توفهای ماسهای و برشی در تکیهگاه چپ سد .....
۵۵	شکل ۳ - ۵ - رخنمون آندزیتهای قرمز در منطقه .....
۵۶	شکل ۳ - ۶ - پیروکلاستیکهای موجود در منطقه .....
۵۷	شکل ۳ - ۷ - نهشتههای بستر آبراهه .....
۵۹	شکل ۳ - ۸ - تصویر پردازش شده دادهای TM محدوده مورد مطالعه .....

صفحه	عنوان
٦٤	شكل ٤ - ١ - آرایش الکترودها در روش شولومبرگ
٦٦	شكل ٤ - ٢ - تعیین وزن مخصوص در محل به روش مخروط ماسه.
٦٨	شكل ٤ - ٣ - برداشت سطح آب گمانه ها توسط سوندazer الکتریکی
٧٢	شكل ٤ - ٤ - شرایط نرمال توپوگرافی جهت اجرای سد زیر سطحی
٧٣	شكل ٤ - ٥ - لایه توپوگرافی درونیابی شده
٧٤	شكل ٤ - ٦ - لایه DEM منطقه مورد مطالعه
٧٥	شكل ٤ - ٧ - لایه شب منطقه مورد مطالعه
٧٦	شكل ٤ - ٨ - لایه حد کوه و دشت منطقه مورد مطالعه
٧٨	شكل ٤ - ٩ - لایه زمین شناسی منطقه مورد مطالعه
٧٩	شكل ٤ - ١٠ - لایه نفوذپذیری منطقه مورد مطالعه
٨١	شكل ٤ - ١١ - گسلهای موجود در منطقه مورد مطالعه
٨٤	شكل ٤ - ١٢ - لایه هم ضخامت آبرفت
٨٦	شكل ٤ - ١٣ - لایه فرسایش پذیری منطقه مورد مطالعه
٨٨	شكل ٤ - ١٤ - شبکه آبراههای سطحی
٨٩	شكل ٤ - ١٥ - لایه هم عمق آب زیرزمینی
٩٤	شكل ٥ - ١ - ردبهندی شب منطقه مورد مطالعه
٩٥	شكل ٥ - ٢ - پهننهندی ضخامت آبرفت
٩٦	شكل ٥ - ٣ - لایه جدا کننده پادگانهای قدیمی و جدید
٩٨	شكل ٥ - ٤ - رد بندی عمق آب زیرزمینی
٩٩	شكل ٥ - ٥ - فاصله از آبراهه
١٠١	شكل ٥ - ٦ - رد بندی نفوذپذیری سنگ بستر و تکیهگاهها
١٠٢	شكل ٥ - ٧ - فاصله از گسلها
١٠٣	شكل ٥ - ٨ - روند تحقیق مکانیابی سدهای زیرزمینی
١٠٥	شكل ٥ - ٩ - مناطق مناسب پیشنهادی

صفحة	عنوان
١٠٨	شكل ٥-١٠- نقشه موقعیت سوندازهای الکتریکی محدوده سد زیرزمینی
١٠٨	شكل ٥-١١- نقشه هم مقاومت با خط جریان ٤ متر
١١٠	شكل ٥-١٢- نقشه هم مقاومت با خط جریان ٩ متر
١١٠	شكل ٥-١٣- نقشه هم مقاومت با خط جریان ٢٠ متر
١١١	شكل ٥-١٤- نقشه هم مقاومت با خط جریان ٣٠ متر
١١٣	شكل ٥-١٥- تصویر کلی از لایه‌های تشکیل دهنده در محل محور
١١٤	شكل ٥-١٦- شبه مقطع ژئوالکتریک پروفیل A
١١٤	شكل ٥-١٧- شبه مقطع ژئوالکتریک پروفیل B
١١٤	شكل ٥-١٨- شبه مقطع ژئوالکتریک پروفیل C
١١٥	شكل ٥-١٩- شبه مقطع ژئوالکتریک پروفیل D
١١٥	شكل ٥-٢٠- نقشه هم ضخامت آبرفت
١١٨	شكل ٥-٢١- نمایی از رسوبات مخزن سد
١٢٣	شكل ٥-٢٢- موقعیت نقاط نمونه برداری شده از سطح مخزن
١٢٣	شكل ٥-٢٣- نتایج آزمون دانه‌بندی در نمونه‌های سطحی (درصد ریز دانه)
١٢٤	شكل ٥-٢٤- نتایج آزمون دانه‌بندی در نمونه‌های سطحی (درصد ماسه)
١٢٥	شكل ٥-٢٥- نتایج آزمون دانه‌بندی در نمونه‌های سطحی (درصد گراول)
١٢٨	شكل ٥-٢٦- موقعیت گمانهها
١٢٩	شكل ٥-٢٧- بلوک دیاگرام وضعیت دانه‌بندی
١٣٢	شكل ٥-٢٨- نقشه نفوذپذیری آبرفت‌های سطح مخزن
١٣٣	شكل ٥-٢٩- مقاطع نازک آبرفت‌های مورد مطالعه
١٣٥	شكل ٥-٣٠- وضعیت نسبت پوکی طبیعی در چاهکها مخزن
١٣٥	شكل ٥-٣١- پوکی حداکثر در آبرفت‌های سطح مخزن
١٣٦	شكل ٥-٣٢- پوکی حداقل در آبرفت‌های سطح مخزن
١٤١	شكل ٥-٣٣- نمودار روزدیاگرام درزهای واقع در تکیه‌گاه راست

عنوان	صفحة
شکل ۵-۳۴- نمودار رزدیاگرام درزهای واقع در تکیهگاه چپ	۱۴۲
شکل ۵-۳۵- تصویر ماهواره‌ای حوضه بالا دست سد زیرزمینی	۱۴۳

فهرست جدولها

صفحه	عنوان
..... ۶۰	جدول ۳-۱- بیشینه شتاب افقی ناشی از فعالیت دوباره تعدادی از گسلها
..... ۸۵	جدول ۴-۱- میزان فرسایش‌پذیری در سنگ‌های مختلف
..... ۱۰۰	جدول ۵-۱- نفوذپذیری سنگها و توده‌های سنگی
..... ۱۰۴	جدول ۵-۲- ارزشهای تعیین شده برای لایه‌ها
..... ۱۱۶	جدول ۵-۳- سطح آب اندازه‌گیری شده در محل بر حسب متر
..... ۱۱۹	جدول ۵-۴- نتایج آزمون دانه‌بندی در چاهک A
..... ۱۲۰	جدول ۵-۵- نتایج آزمون دانه‌بندی در چاهک B
..... ۱۲۱	جدول ۵-۶- نتایج آزمون دانه‌بندی در چاهک C
..... ۱۲۷	جدول ۵-۷- نتایج آزمون دانه‌بندی خاک در گمانه‌ها
..... ۱۳۰	جدول ۵-۸- مقادیر ضریب نفوذپذیری به دست آمده در آزمون صحرابی
..... ۱۳۰	جدول ۵-۹- دامنه ضریب نفوذپذیری خاک‌های مختلف
..... ۱۳۱	جدول ۵-۱۰- مقادیر ضریب نفوذپذیری آزمایشگاهی در چاهکها
..... ۱۳۲	جدول ۵-۱۱- وزن مخصوص خاک‌های مورد مطالعه
..... ۱۳۴	جدول ۵-۱۲- سایر خصوصیات فیزیکی نمونه‌ها
..... ۱۳۷	جدول ۵-۱۳- نتایج آزمایش SPT
..... ۱۳۸	جدول ۵-۱۴- رابطه بین تعداد ضربات SPT و خصوصیات خاک
..... ۱۳۸	جدول ۵-۱۵- نتایج آزمایش برش مستقیم
..... ۱۳۹	جدول ۵-۱۶- ارتباط بین مقدار عددی RQD و کیفیت توده سنگ
..... ۱۴۰	جدول ۵-۱۷- وضعیت ناپیوستگیها در تکیه‌گاه راست
..... ۱۴۱	جدول ۵-۱۸- وضعیت ناپیوستگیها در تکیه‌گاه چپ
..... ۱۴۴	جدول ۵-۱۹- سیستم طبقه‌بندی GSI

فهرست نمودارها

صفحه	عنوان
۶۱	نمودار ۳-۱- احتمال رویداد زمینلرزه بر حسب بزرگای سطحی
۱۲۰	نمودار ۵-۱- وضعیت دانه‌بندی در عمق‌های مختلف (چاهک A)
۱۲۱	نمودار ۵-۲- وضعیت دانه‌بندی در عمق‌های مختلف (چاهک B)
۱۲۲	نمودار ۵-۳- وضعیت دانه‌بندی در عمق‌های مختلف (چاهک C)
۱۲۶	نمودار ۵-۴- دانه‌بندی ترکیبی از عمق ۰-۲ متر
۱۲۶	نمودار ۵-۵- دانه‌بندی ترکیبی از عمق ۲-۴ متر
۱۲۶	نمودار ۵-۶- دانه‌بندی ترکیبی از عمق ۴-۶ متر
۱۲۶	نمودار ۵-۷- دانه‌بندی ترکیبی از عمق ۶-۸ متر

فصل اول

کلیات

۱-۱ مقدمه

بسیاری از کشورهای در حال توسعه، از جمله کشور ما در مناطقی که بارندگی به صورت فصلی و غیر قابل پیش‌بینی است، واقع شده‌اند. در این کشورها تهیه آب تا حد زیادی از طریق ذخیره کردن آن در فصل پر باران برای فصل‌های کم باران و در سالهای مرطوب برای سالهای خشک انجام می‌شود. یکی از راههای برطرف کردن کمبودهای فصلی آب، استفاده از آب‌های زیرزمینی است. امروزه بهره‌گیری از این منابع، برای مصارفی چون کشاورزی، صنعتی و خصوصاً شرب توسعه زیادی پیدا کرده است. در مناطق خشک و دور از رودخانه‌ها و دریاچه‌های آب شیرین، غالباً تنها راه تأمین آب برای مصارف مختلف استفاده از منابع آب زیرزمینی است. استفاده از آبهای زیرزمینی حتی در مناطقی که آبهای سطحی به قدر کافی موجود باشند ممکن است ترجیح داده شود. چون آبهای زیرزمینی دارای کیفیت مناسبتری از جمله موارد ذکر شده در زیر می‌باشند. آبهای زیرزمینی دارای ترکیب شیمیایی ثابت، عاری از جانداران بیماریزا، بی رنگ و فاقد مواد تیره رنگ هستند، دمای نسبتاً ثابت دارند، کمتر تحت تاثیر آلودگیهای زیستی و مواد رادیواکتیو قرار می‌گیرند و در مناطقی که آبهای سطحی وجود ندارند قابل دسترس هستند. همچنین آبهای زیرزمینی غالباً تحت تاثیر خشکسالیهای